

ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін та
інноваційної педагогіки
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СТИЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	275 Транспортні технології
Освітньо-наукова програма	Транспортні технології: експлуатація, ремонт та управління рухом засобів водного транспорту
Семестр та курс навчання	I семестр, I курс
Статус дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	заочна

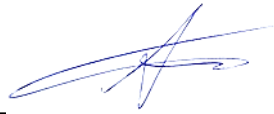
Херсон 2023 р.

Силабус дисципліни «Науковий стиль української мови» розробила д.пед.н., професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки Антоніна ЛЯШКЕВИЧ.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-наукової програми

Андрій БУКЕТОВ
ПІБ

_____ підпис

Завідувач аспірантурою та докторантурою

Едуард АППАЗОВ
ПІБ

_____ підпис

Наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів, молодих вчених

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Науковий стиль української мови
Викладач	д.пед.н., професор Ляшкевич А.І.
Контактний номер викладача	+38(066)2143743
E-mail викладача	antonina26.72@gmail.com
Код дисципліни з освітньої програми	ОК 6
Обсяг дисципліни	3 кредити / 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://mdl.ksma.ks.ua/course/view.php?id=3304
Час проведення занять, консультацій	I семестр
Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни	Дисципліна «Науковий стиль української мови» за навчальним планом та освітньо-науковою програмою входить до циклу загальної підготовки, є основою для оволодіння навичками нормативного мовлення, а також викладення думок із використанням мовних засобів у науковій сфері, що є інструментом комунікації з усіх дисциплін навчального плану.
2. Анотація до курсу	
Набуті знання, уміння й навички з дисципліни «Науковий стиль української мови» є необхідною умовою успішної наукової та професійної діяльності майбутніх докторів філософії з технічних спеціальностей.	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Мета вивчення дисципліни – сформувані в здобувачів знання, уміння й навички основних науково-теоретичних і мовно-прагматичних засад оформлення наукових текстів різних жанрів, забезпечивши в такий спосіб належний рівень підготовки й захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.</p> <p>Завданням дисципліни «Науковий стиль української мови» є опанування і систематизація основної загальнонаукової та спеціальної термінології, а також засвоєння особливостей усного і писемного наукового мовлення.</p>	
4. Результати навчання, компетентності та методи їх вимірювання	
<p>Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освіти повинні набути таких загальних компетентностей:</p> <p>ЗК1. Здатність планувати та управляти часом при досягненні конкретних цілей наукової діяльності. Уміння ефективно розпоряджатися ресурсом часу з метою реалізації дослідницьких та проєктних наукових цілей щодо функціонування транспортних систем і технологій. ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Уміння в умовах перенасиченого інформаційного простору обирати цільову інформацію для виконання дослідницьких завдань у сфері транспортних технологій. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Уміння формувати дослідницькі навички та генерувати нові наукові ідеї в галузі транспорту та вибирати необхідні способи при їх реалізації. ЗК4. Здатність працювати в команді. Уміння працювати з колегами у галузі транспорту щодо наукових досягнень, які мають різні життєві цінності. ЗК6. Володіння державною та, як найменш, однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування. Уміння спілкуватися письмово та усно з представниками науки і бізнесу на побутовому та професійному рівні. ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті. Уміння спілкуватися у зрозумілій культурно-діловий спосіб з представниками інших країн з питань функціонування транспортних систем та технологій. ЗК8. Здатність працювати автономно. Уміння самостійно приймати обґрунтовані рішення стосовно проектування транспортних систем.</p>	

Результатами навчання за освітньо-науковою програмою є:

ПРН 01 Уміння підготувати календарний план здійснення наукових досліджень за етапами; ПРН 04 Вміння складати плани оперативного та тактичного управління дослідницькою діяльністю; ПРН 05 Уміння встановити самостійно дослідницькі цілі; ПРН 06 Уміння вибрати технологію пошуку інформації; ПРН 07 Здатність співвідносити інформацію для вирішення конкретних дослідницьких задач; ПРН 08 Розуміти принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях як у сфері транспортних технологій, так і у викладацькій практиці; ПРН 09 Вміння провадити викладацьку діяльність у закладах вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби та технології при розробці методичного забезпечення освітнього процесу; ПРН 10 Здатність модифікувати набуті знання та навички; ПРН 11 Уміння аргументувати нестандартні рішення в критичних ситуаціях; ПРН 12 Уміння передбачати можливості для успішної реалізації інноваційних ідей; ПРН 13 Вміння відходити від стереотипів, адаптуватися та діяти в новій ситуації; ПРН 14 Здатність поважати думку колег, в тому числі, якщо має іншу точку зору; ПРН 15 Здатність допомагати колегам у формальній та неформальній обстановці; ПРН 16 Вміння досліджувати фактори зовнішнього середовища, що впливають на ефективність роботи дослідника; ПРН 18 Вміння спілкуватися та представляти ефективно дослідницькі ідеї в усній та письмових формах перед фаховою і нефаховою аудиторією; ПРН 19 Уміння впорядковувати думки та ідеї в усній і письмовій формі державною мовою; ПРН 20 Вміння відтворювати іншомовні професійні тексти; ПРН 24 Здатність продемонструвати стиль ділового спілкування при оформленні документів та ділової переписки з іноземними партнерами; ПРН 25 Уміння застосовувати функцію самоорганізації та самомотивації; ПРН 26 Здатність трансформувати теоретичні знання у практичну площину; ПРН 27 Уміння вирішувати задачі інноваційного характеру за допомогою сучасних програмних та технічних засобів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль української мови» здобувач повинен **знати:**

- поняттєво-категоріальний апарат дисципліни;
- значення, мету, функції та структуру мовознавчої науки;
- характеристики та особливості методів дослідження наукового тексту;
- поняття про науковий стиль, його ознаки, функції, мету, завдання;
- головні віхи розвитку наукового стилю української мови;
- поняття про науковий текст, його види, форми;
- сутність та комплекс вимог до текстів наукового стилю;
- поняття наукової творчості, її ознаки, умови ефективності творчої діяльності;
- характерні особливості форм наукових текстів, логічні засоби зв'язку, техніко-орфографічні правила оформлення та уніфікації елементів;
- характерні особливості наукової мови та жанрів наукового стилю;

уміти:

- здійснювати аналіз текстів наукового стилю;
- формулювати висновки та пропозиції;
- організовувати власну розумову діяльність;
- застосовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та навчально-методичною літературою;
- методично грамотно працювати з текстами наукових джерел;
- складати модель творчої роботи, програму і план власного наукового висловлювання;
- доцільно використовувати категоріально-поняттєвий апарат;
- володіти прийомami роботи над науковим текстом (есе, тези, стаття, дослідження);
- раціонально використовувати наукові методи пізнання;
- обґрунтовувати практичну значущість результатів дослідження;
- оформляти текст наукового дослідження відповідно до українського правопису;

- готувати і виголошувати своє наукове дослідження у встановленій формі відповідно до вимог наукового стилю.

Методи вимірювання результатів навчання та компетентностей:

В умовах освітнього процесу з використанням різних форм групової та індивідуальної роботи (індивідуально-творче завдання, аналіз наукових текстів, виступ із доповіддю, науково-дослідна робота, педагогічне тестування, студіювання джерельної бази тощо) здійснюється перевірка систематизованих комунікативних вмінь та навичок, застосування отриманих знань для вирішення певного кола питань у науковій або професійній сферах, використовуючи мовний матеріал адекватно до ситуації.

5. План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Форма організації навчання та кількість годин			Самостійна робота, кількість годин
		Лекційне заняття	Лабораторне заняття	Практичне / семінарське заняття	
1.	Науковий стиль. Мовні і жанрові особливості наукового стилю. Найважливіші риси тексту наукового стилю. Жанри наукового стилю та їх особливості.	2	-		10
3.	Терміни в науковому мовленні. Особливості використання термінів. Термінологічні словники. Стилїстика наукових текстів. Лінгвістичний аналіз писемних наукових текстів.	2	-		10
4.	Усна наукова доповідь (стаття). Мовна особистість доповідача.		-	2	20
5.	Поняття про публічне монологічне мовлення. Диференціація фахового монологічного висловлювання		-	2	10
6.	Наукова документація			2	10
7.	Сутність і специфіка фахового				8

	діалогічного мовлення.				
8.	Усне мовлення в науковій сфері	2			10
Разом годин		6	-	6	78

6. Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Підготовка до практичних занять	10	Згідно з розкладом	Усне та письмове опитування
2.	Підготовка теоретичних питань (у тому числі питань, відведених на самостійне опрацювання)	10	Згідно з розкладом	Захист завдань під час практичних та індивідуальних занять
3.	Написання реферату	12	І раз у семестр	Усний захист
4.	Підготовка презентації	12		Виступ та обговорення на практичних заняттях
5.	Доповнення основного лекційного матеріалу стислим конспектом з використанням рекомендованої літератури	12	Згідно з розкладом	Стислий конспект та його представлення
6.	Виконання завдань на платформі LMS Moodle	12	Відповідно до тематичного плану	Завдання теоретико-практичного характеру
7.	Підготовка до заліку	10	Протягом семестру	Тестові та практичні завдання
Разом		78	-	-

7. Рекомендована література

Основна:

1. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. Донецьк, 2004.
2. Кравець Л. І. Культура української фахової мови : Навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. К.: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
3. Семеног О. М. Культура наукової української мови : Навч. посіб. / О. М. Семеног. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
4. Семеног О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія / За ред. Л. І. Мацько. К.: Педагогічна думка, 2007. 278 с.
5. Ярема С. На теми української наукової мови / С. Ярема. Львів: НТШ, 2002. 44 с.

Додаткова:

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антоненко-Давидович. К.: Радянський письменник, 1970. 254 с.
2. Гальперин И. Р. Научный текст как объект лингвистического исследования. М., 1999. 139 с.
3. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. К., 1970. 306 с.
4. Котюрова М. П. Культура научной речи: текст и его редактирование: Уч. Пособие. Пермь: Пермский гос. ун-т, 2005. 125 с.

5. Основи наукового мовлення: Навчально-методичний посібник / Уклад. Т. В. Симоненко. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. 2005. 80 с.
6. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: Навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2008. 184 с.
7. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. 0.0. Потебні. К.: Наукова думка, 1999.

8. Контроль і оцінка результатів навчання

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюються з урахуванням європейської кредитно-трансферної системи. Видами контролю знань є поточний контроль та семестрова атестація. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти доктора філософії.

Семестрова атестація проводиться у формі заліку. Слід зазначити, що виконання всіх складових навчального плану є обов'язковою умовою вивчення дисципліни. Роз'яснення складних тем або поглиблене вивчення додаткової інформації може відбуватися у години консультацій, згідно з графіком.

Елементи навчальної діяльності	Кількість занять	Максимальний бал за вид роботи	Всього за семестр, бали
Опрацювання контрольних питань тем лекцій	3	10	30
Виконання практичних робіт	3	10	30
Виконання індивідуального завдання (реферат, презентація) на платформі LMS Moodle		20	20
Підготовка і виконання залікової роботи на платформі LMS Moodle		20	20
Всього максимум за семестр			100

9. Політика навчальної дисципліни

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо). Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Для цього здобувач освіти має виконати індивідуальні завдання за пропущеними темами (завдання видає викладач).

Поведінка в аудиторії. Усі учасники освітнього процесу мають дотримуватися етичних норм. Здобувач вищої освіти зобов'язаний старанно та сумлінно навчатися протягом усього періоду отримання освіти. Водночас він повинен підтримувати інших у прагненні поглиблювати знання та виконувати свої обов'язки. Від викладача вимагається доброзичливе, серйозне і тактовне ставлення до здобувачів вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних робіт та екзаменів заборонено. У процесі тестування дозволено використовувати лише нормативні документи.